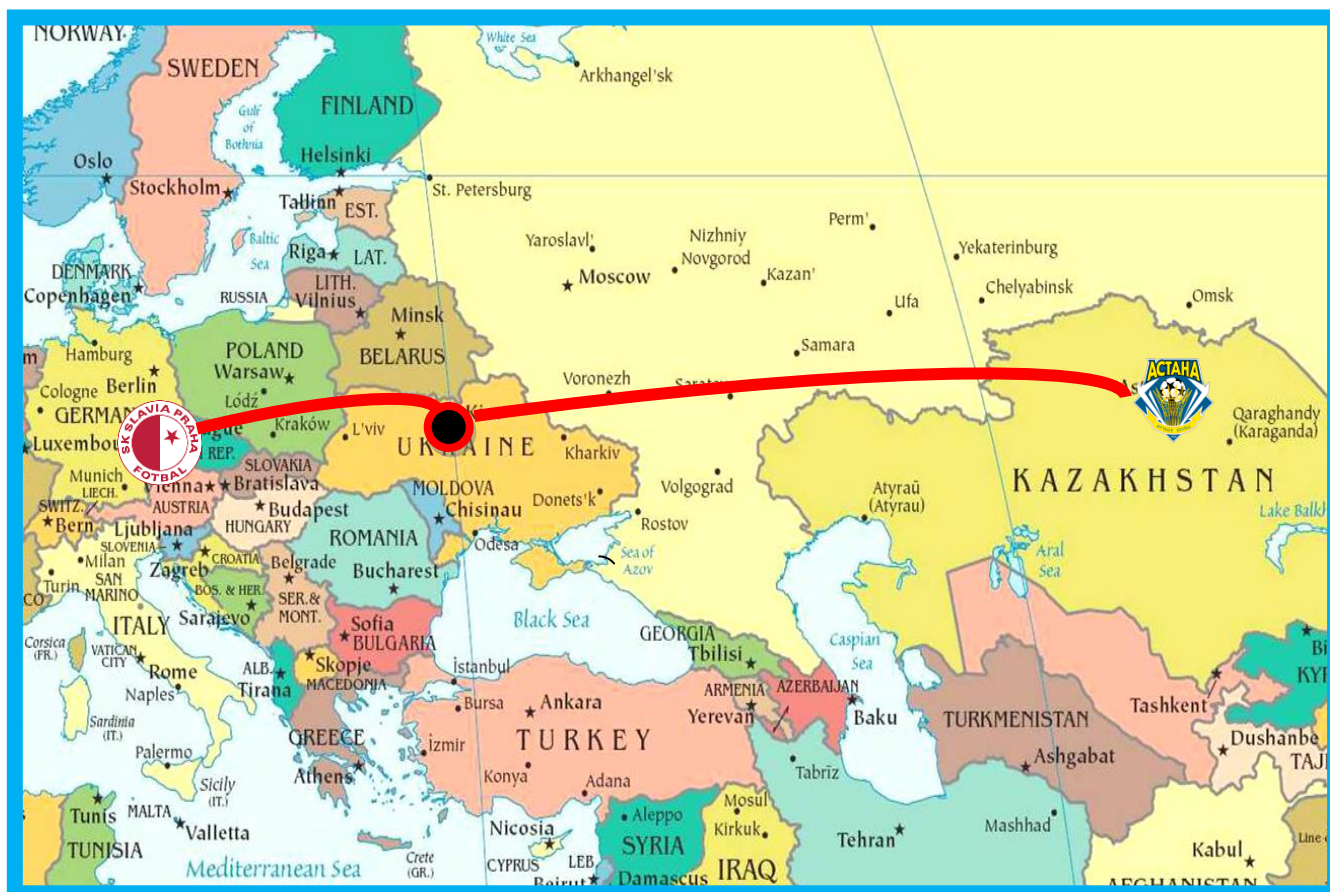

LIGA UEFA 2017/18

ZÁKLADNÍ SKUPINA A, 2. ZÁPAS

28. září 2017, 19,00 hod. SEČ – Kazachstán, Astana, Astana aréna

Materiály na cestu připravil, šťastnou cestu, příjemný pobyt a spokojený návrat přeje Karel Vavřina, OP SK Slavia Praha.

Použité zdroje: Wikipedia, www.zivotvastane.com, www.slavia.cz, a vlastní archív

Všeobecné informace

Kazachstán, často označován jako perla Euroasie, je největším vnitrozemským státem na světě s velice rozmanitou přírodou. Je to země velehor, pouští, stepí, velkých jezer (Kaspické moře, Aralské moře, jezero Balchaš s rozlohou 17 000 km², ...), veletoků a řek (Irtyš, Syrdarja, Ural, Išim,...), ...

Geograficky patří Kazachstán do Střední Asie, byť malým územím zasahuje i do Evropy. Se svojí rozlohou 2 717 300 km² je devátou největší zemí světa (Rusko-Kanada-USA-Čína-Brazílie-Austrálie-Indie-Argentina-Kazachstán-Alžírsko). Pro srovnání, Česká republika je se svojí rozlohou 78 866 km² na 115. místě (tzn. přibližně 35-krát menší). Na délku měří Kazachstán přes 3 000 km (tj. jako z Prahy na Kanárské ostrovy). V roce 2013 zde žilo 17,053 mil. obyvatel.

Vnitrokontinentální klima přináší ledové zimy a horká léta (v zimě -40°C a v létě +40°C). Největší města: Almaty s 1,5 mil. obyvatel, Astana 800 tisíc (plán 1 mil. do roku 2020), Šimkent 600 tisíc, Karaganda 500 tisíc.

Kazachstán odhadem ročně navštíví cca tisíc občanů ČR. Jedná se především o sportovce, ať již amatérské horolezce a dobrodruhy směřující do pohoří Tan-šan nebo na Altaj, profesionální týmy (čeští tenisté v rámci Davis cupu 2013, fotbaloví reprezentanti pro kvalifikační zápas o ME 2016, rychlobruslaři, basketbalové týmy v rámci ligy VTB,...), v poslední době také stoupá zastoupení podnikatelské sféry a návštěva představitelů menších i větších podniků. Tomu zajisté pomohla i návštěva Prezidenta ČR Miloše Zemana na podzim roku 2014.

Řádově desítky Čechů pobývají v Kazachstánu dlouhodobě, z toho většina v Astaně případně Almaty.

Úřední jazyk

Státním jazykem je **kazaština**. Ve státních organizacích a orgánech místní samosprávy se oficiálně používá vedle kazaštiny i ruština a rusky běžně hovoří téměř veškeré obyvatelstvo země. V Kazachstánu neočekávejte, že se kromě ruštiny, domluvíte jiným světovým jazykem. Snahou je aby všichni obyvatelé Kazachstánu mluvili kazašsky, anglicky a rusky (což je vzhledem k historickému vývoji i složení obyvatel nemalý úkol).

Kazaština se od ruštiny velice liší (i když pro některá slova se používají ruské výrazy), jedná se totiž o turkický jazyk. V současné době je v písemné formě používána cyrilice, ale nebylo tomu tak vždy. Až do 20 století se používalo písmo arabské. V době, kdy byl Kazachstán jednou z republik Sovětského svazu, bylo rozhodnuto o převedení latinských abeced neslovanských jazyků SSSR na cyrilici. Tato abeceda převzala 33 písmen ruské abecedy a 9 kazašských písmen a v této podobě je používána doposud. V současné době je trendem více využívat kazaštinu, zejména v úředním styku a hovoří se i o možnosti zavedení užívání latinky.

Kazašská abeceda s vyznačením speciálních kazašských písmen:

А Ә Б В Г Ғ Д Е Ё Ж З И Й К Қ Л М Н Ң О Ө П Р С Т У Ұ Ү Ф Х Һ Ц Ч Ш Щ Ъ Ы І Ь Э Ю Я

Místní čas

Kazachstán nemá zavedený letní čas, rozdíl mezi ČR a Astanou je v letních měsících +4h a v zimě +5h. Kazachstán je tak rozlehlý, že jím prochází dvě časová pásma. Tzn. že např. v Aktau u Kaspického moře, je jiný čas, než v Astaně či v Almaty.

Klimatické podmínky

Pro Kazachstán a Astanu obzvlášť jsou typické velké rozdíly teplot. V létě je běžná teplota +30°C-35 °C, naopak v zimě -30°C, není neobvyklé zažít teploty kolem mínus 40°C . Jaro a podzim jsou velmi krátké

Kazachstánská měna

V Kazachstánu se platí **Tenge** (kazašsky: *Тенге*; oficiální název: Kazachstánské tenge, kazašsky: *Қазақстан теңгесі*). 1 tenge se dále dělí na 100 **tyinů** (kazašsky: *Тийін*), ovšem ty již dávno nejsou v oběhu. V oběhu jsou mince v hodnotě 1, 2, 5, 10, 20, 50 a 100 T a bankovky v hodnotě 200, 500, 1000, 2000, 5000 a 10 000 T. Kód měny je **KZT**. Tenge bylo zavedeno 15. listopadu 1993. Velmi zajímavá je informace ve Wikipedii o historii názvu měny. Např. to, že po vyhlášení nezávislosti Kazachstánu vedení státu plánovalo nazvat novou měnu *som*, čtyři měsíce před oficiálním vznikem nové kazašské měny, takto nazval své platidlo Kyrgyzstán (kde se stále platí com). Tam je také uvedeno, že název *tenge* je odvozen od jména středověkých turkických peněz *denge*, které se užívaly ve Střední Asii.

Kazašské bankovky jsou hezky zpracované a hodně barevné. Nové bankovky se stále přidávají do oběhu, vydávají se k různým příležitostem (Olympiáda v Soči) a je zajímavé, že každá bankovka může mít několik různých provedení. Bohužel bankovky nejsou v některých případech sjednoceny ani barvou, proto doporučujeme sledovat hodnotu uvedenou na bankovce (např. právě 1000,- T s

motivem Olympiády v Soči je na rozdíl od ostatních hnědých tisícovek modrozelená jako bankovka v hodnotě 2000,-). V roce 2014 a 2015 prošla měna výraznou devalvací. Momentálně (9/2015) se kurz pohybuje okolo 300 T za Euro, což je od roku 2012 (180 T za Euro) výrazná změna. V Kazachstánu se oficiálně přijímá pouze národní měna. Peníze lze vyměnit ve směnárnách (обмен валют) v Bankách nebo v menších směnárnách, které se nacházejí v některých nákupních centrech (Chan Šatyr, Asia Park, Sary Arka), na některých poštách (kde je zřízena směnárna). Množství směnárny je také na hlavní třídě "starého města" na ulici Respubliky. Místní obchodníci nejsou zvyklí přijímat „spropitné“ peníze vracejí do posledního tenge. V restauracích je zvykem k účtu přidat 10% z celkové ceny za obsluhu.

Pošta v Kazachstánu

Kazachstánská pošta prošla v posledních 3 letech velkým vývojem. Zejména, co se týká servisu a přístupu ke klientům. Návštěvníky Kazachstánu, zřejmě překvapí, že zde nekoupí klasické pohledy. V obchodech se suvenýry však můžete zakoupit sady fotografií a poslat je jako dopis. Obálku i známku je možné koupit přímo na poště a odeslání do Evropy letecky (bez možnosti sledovat zásilku) stojí 300,- T. V Kazachstánu jsou krásně provedené poštovní známky a např. na poště v Astaně sídlící v ulici Kunaeva/Orynbor je filatelistický salon.

Velvyslanectví ČR v Kazachstánu

Velvyslanectví České republiky v Kazachstánu se nachází v centru moderní části Astany v business centru Altyn Orda v těsné blízkosti prezidentského paláce (pokud stojíte čelem k prezidentskému paláci a zády k Bajtěreku jedná se o levou zlatou věž). Velvyslanectví ČR v Astaně je akreditováno pro Kazachstán a Kyrgyzstán.

Adresa: Business Center Altyn Orda, 11. patro, ul. Orynbor 4, 010000, Astana, Kazachstán, tel.: +7 7172 660 472,

Geografie a příroda Kazachstánu

Na tomto místě nemáme v úmyslu vás seznámit pouze s fakty, které lze najít v internetu, ale rádi bychom zde poukázali na neuvěřitelnou rozmanitost kazašské přírody, kterou návštěvník a v podstatě ani člověk, který zde žije nemůže objevit a to především kvůli nedostatku informací či kvůli obrovským vzdálenostem a nedostupnosti lokalit v Kazachstánu. Možná Vás inspirují názvy a vy si podle zájmu najdete informace ke konkrétním oblastem. Některá místa v Kazachstánu vypadají jako z jiné planety. Navíc se v posledním roce objevily (a nejen v místních zdrojích) velice zajímavé fotografie geoglifů, které vědcům celého světa nedají spát.

Stručně, jasně, souhrnně o Kazachstánu

Kazachstán leží na předělu dvou kontinentů Evropy a Asie mezi 45°a 85°východní délkou a 40°a 55°severní šířkou. Teritorium má přibližně 2 717 300km² (místní publikace uvádí 2724,9 km – nevím kde a co si přidali). Ze západu na východ má více než 3000 km a ze severu na jih 1700 km. Na severu hraničí s Ruskou Federací, na jihu se státy centrální Asie: Kyrgyzstánem, Uzbekistánem, Turkmenistánem a na jiho-východě s Čínou. Celková délka hranic je okolo 12,2 tisíce km (600 km je pobřeží Kaspického moře). Na území Kazachstánu se nachází geografické centrum Euroázie.

Reliéf (step a hory)

Reliéf je různorodý. Centrální část zaujímá pahorkatinase stepí a nevelkými kopci. Kazachstán je obklopen horami. Na severu je sibiřský Altaj (Алтай), také Ural(Урал), který přechází do Mugodžary (Мугоджары), na jihu u Almaty se rozprostírá Ťan Šan (Тянь-Шань). To jsou jen nejznámější hory. Nejvyšší pohoří je v Kazachstánu Pik Chan-Tengri (Хан-Тэнгри) s výškou 6995 m. a nachází se na hranicích Kazachstánu, Kyrgyzstánu a Číny.

Náhorní plošiny, propadliny a poloostrov

U Kaspického moře se nachází Přikaspická nížina, která má od -28m do 50m nad úroveň oceánu. Pokud narazíte na nějaké video z Mangistauské oblasti, právě u Kaspického moře, věřte, že ač to není vidět, nachází se zde nejhlubší propadlina Euraasie - **Karagie** (Карагие). Je to uzavřená propadlina, jejíž dno se nachází 132 m pod úroveň moře (délka je 85 km a šířka do 25 km). Další propadliny Kaundy a Karynžaryk se svou hloubkou 70 m a 34 m také stojí za zmínku. V Kazachstánu se také nachází např. náhorní plošina se strmými okraji/srázy Ustjurt (Устюрт) o rozloze 200 000 km², a to ve výšce 340 m. n. V Kazachstánu jsou pískovcové masivy - Velké a malé Barsuky (Большие Барсуки и Малые Барсуки) s délkou okolo 200 (velké) a 100 km (malé). Kazachstán má poloostrov zasahující do Kaspického moře Mangiřlak (Мангышлак nebo Мангистау).

Nově objevené Geoglify v Kazachstánu

Amatérský archeolog Dmitri Dey našel v kazašské stepi obří obrazce. Kruhy, obrazce, kříže, to vše je vidět dokonce na snímcích z vesmíru. Obrazce by měly být staré 8000 let. Dosud bylo ve stepi objeveno na 270 obrazců různých velikostí.

Aralské jezero

Aralské jezero dříve též zvané Aralské moře (Аральское Море) je vysychající bezodtoké slané jezero na hranici kazašských oblastí Akťubinské a Kyzylordské. Propadlina Aralského jezera vznikla v důsledku prohybu zemské kůry v pozdním pliocénu. Do poloviny 20. století bylo čtvrtým největším jezerem na světě. Po roce 1960 se ovšem výrazně začala plocha jezera zmenšovat a to z důvodu odvodu vody ze dvou hlavních řek, které jezero napájí Amudari a Sirdari. Sovětský Svaz svého času chtěl z Kazachstánu, jakožto jedné ze svých republik udělat obilnici SSSR. Nápadem bylo zúrodnit plochy a s tím souviselo i jejich zavlažování a umělý odvod vody z výše uvedených řek. Následky byly negativní a nedozírné a výsledek je považován za ekologickou katastrofu. Vody výrazně ubylo a na místě dna zůstala solná poušť. Na počátku roku 1990 se jezero rozpadlo na dvě izolované nádrže Severní (Malé) a Jižní (Velké) Aralské moře. V roce 2003 plocha moře zabírala čtvrtinu původní plochy a objem vody byl 10%. Kazachstán realizuje plán na záchranu malého severního moře, kdy postavil hráz a snaží se hladinu zvedat.

Kaňon Čaryn (Кањон Чарын)

Asi 195 km od Almaty, nedaleko hranic s Čínou se nachází kaňon Čaryn. Kaňon je na území Čarynského národního parku a táhne se v délce 154 km okolo řeky stejnojmenné řeky. Výška skal v kaňonu dosahuje od 150 do 300 m. Pro turisty je nejzajímavější část tzv. „Údolí zámků“, které má 2 km a šířku od 20 do 80 m. Je zde na 1500 druhů rostlin, z nichž 17 je zaneseno do červené knihy ohrožených druhů.

Zvyky & Tradice

Pravoslavný svátek Křest Páně neboli Zjevení Páně se slaví v noci z 18. na 19. ledna na počest křtu Ježíše Krista v řece Jordánu Janem Křtitelem. V Kazachstánu se tento svátek těší větší a větší oblibě - tradičně ho doprovází hromadné koupání ve zvláště připravených a vysvěcených bazéncích vysekaných v ledu na zamrzlých řekách.

V Astaně tradičně probíhají bohoslužby ve všech pravoslavných kostelech hlavního města a je organizován náboženský průvod, který končí svcením vody v řece Ishim. V roce 2016 se koupání v řece Ishim zúčastnilo asi 13000 lidí - i přesto že teploty v noci klesly pod mínus 30C.

Nauryz, 21-23 březen

Název «Nauryz» znamená «zrození jara». Je to nejdůležitější a starodávný festival východních národů a v Kazachstánu se slaví již více než 5 tisíc let. Pro Kazachy je «Nauryz» symbolem jarní obnovy života a přírody, začátek nového roku. Nauryz se slaví po celé zemi 21-23. března (3-denní státní svátek od roku 2009) a v Astaně ho provází spousta oslav, her a událostí. Na programu bývají festivaly, divadelní vystoupení, trhy, hry a soutěže pro veřejnost, tanec, návštěvy příbuzných a přátel. Mnoho lidí nosí tradiční kazašské kroje. Slavnostně ozdobené jurty jsou k vidění po celém městě, ve většině z nich je prostřený stůl (dastarkhan) s výběrem kazašských pokrmů.

Nejdůležitější ze všech jídel a symbol Nauryzu je pokrm nazývaný Nauryz kozhe, který je připravován speciálně pro tento svátek. Kozhe je jedinečné svojí recepturou a tradičně obsahuje 7 různých ingrediencí (které se mohou lišit): voda, maso, sůl, mléko nebo jogurt, jeden druh zrn (rýže, kukuřice nebo pšenice), a další. Sedm složek symbolizuje sedm ctností nebo vlastností jako je radost, úspěch, inteligence, zdraví, bohatství, obratnost a bezpečnost.

Během Nauryzu je kozhe k dispozici v každém městě či vesnici Kazachstánu a je servírován účastníkům oslav. Dále také tradiční kazašská jídla jako je beshbarmak, kuyrdak, boursak a mnoho jídel vyrobených z mléka (jogurt, Kurt, smetana, máslo, sýry, atd)

Den Astany, 6. červenec

V roce 1997, kazašský prezident Nursultan Nazarbajev učinil konečné rozhodnutí přesunout hlavní město z Almaty do Astany (v té době bylo město ještě pojmenováno Akmola).

Původně se tento svátek slavil 10. června nicméně v roce 2006 padlo rozhodnutí jej přesunout na 6. červenec. Toto rozhodnutí způsobilo mnoho kontroverzí, jelikož tento den se slaví nejen výročí o rozhodnutí přesunutí hlavního města do Astany, ale i narozeniny prvního prezidenta Kazachstánu - Nursultana Nazarbajeva.

Den Astany je státní svátek a ve městě se v době jeho konání pořádá mnoho kulturních akcí, divadelních představení, konají se výstavy, koncerty, venkovní trhy a celé město je slavnostně vyzdobené. Vše završí největší ohňostroj roku.

Kokpar

Kokpar je tradiční buď individuální nebo týmová hra na koních. Účastníci mají za úkol ukořistit trup kozla a dopravit ho na určené místo. Hra je to velmi náročná, testuje sílu (tělo kozla může vážit až 40kg), obratnost i odvalu, nezřídka dochází k úrazům bohužel i smrtelným. Vítěz získává tělo zvířete, které dle tradic připraví ženy k hostině.

Šašlik aneb co ochutnat v Kazachstánu

Kazašská národní kuchyně v podstatě odráží povahu národa, jeho historii, kulturu a tradice. Kazaši byli kočovným národem a jejich jídelníček se skládal především z různých druhů masa. V Kazachstánu narazíte rovněž na vynikající mléčné produkty, od mléka různé tučnosti (nám Evropanům neznámé: 1,5%, 2,5%, 3%, 6%, 9%), přes kefir až po výbornou smetanu (až 50%), která se často přidává do polévek. Jídlo je často velmi tučné, máslem nebo olejem se tu nešetří.

Z mas převládá hovězí a koňské, Kazachstán je muslimská země a tak na vepřové narazíte zřídka. U salámů je vhodné se dívat na složení masa - nápis „musulmanskaja kolbasa“ znamená že se jedná se o výrobek bez vepřového (hovězí či drůbeží maso).

Speciality kazašské kuchyně

Národním nápojem je **KUMYS** (кумыс) – kobydí mléko, další variantou zakysaného nápoje je **ŠUBAT** (шубат) - velbloudí mléko a **AJRAN** (айран) nápoj z kravího mléka. Nápoje jsou k sehnání v maloobchodní síti a součástí menu v restauracích. Cizince zřejmě tento nápoj neoslíni, ale přesto doporučujeme ochutnat.

BAURSAKI - (баурсаки) – smažené kobližky, bez náplně

KURT – sušené kuličky ze sýra nebo z tvarohu, kuličky jsou extrémně tvrdé a slané, dají se sehnat v obchodech balené či na kus. Kurt je prý velmi zdravý.

Předkrmem či k zakousnutí jsou **kazašské speciality z koniny nebo skopového**: kazy, šužak, žal, žaja, karta, kabyrğa (казы, шужак, жал, жайя, карта, кабырга). Jedná se o tenké plátky vařeného masa.

Nejpopulárnějším a národním jídlem **BEŠPARMAK** (бесбармак), v překladu znamená pět prstů. Tento pokrm se většinou skládá z vařeného masa (často několik druhů – konina, skopové, hovězí, někdy velbloudí maso), těstovin (ploché těstovinové čtverce) a bujónu. Podávání pokrmu se řídí tradicí. Kazaši se tradičně a rádi setkávají ve velkých skupinách. Tohoto tradičního pokrmu se proto vaří velké množství. Běžně ho lze ochutnat v restauraci.

ŠURPA (шурпа) – masový bujón se zeleninou a kořením

K pivu se podávají **BAURSAKI, KURT, LEPJOŠKY** (лепешки) – světlý chléb kulatého tvaru uprostřed mírně zploštělý, **ČEČIL** – sýr (podobný jako korbáčky), většinou uzený a **SUŠENÉ RYBY a PLODY MOŘE** – štika (ščuka), sumec (sum), sušené kalamáry, chobotnice. Sušené ryby se většinou prodávají na váhu ve stačírňách piva, je možné je také zakoupit balené v obchodech. V Kazachstánu jsou vyhlášená místa přípravy těchto ryb, např. Balchaš (obrovské jezero 600 km od Astany).

V kazašské kuchyni se prolínají vlivy ruské kuchyně, uzbecké, kyrgyzské, ale i jihovýchodní Asie (zejména Korei). Receptů a úprav jednotlivých pokrmů najdeme mnoho a i přes jiný původ se následující pokrmy staly nedílnou součástí národní kazašské kuchyně:

ŠAŠLIK – kousky masa napíchnuté na speciální jehle zvané ŠAMPUR a pečené na dřevěném uhlí. Přípravuje se z různých druhů masa: hovězí „govjadina“, kuřecí „kurica“ (kuřecí prsa nebo nasekané kousky s kostí tzv. „okoroška“), vepřové „svinina“ (ne tak časté), krůtí „indějka“, kachní „utka“, skopové „baranina“, ryba (většinou losos „semga“) a konina „kanina“.

SOLJANKA – fantastická netradiční polévka s různými druhy masa, zeleniny, typickou součástí jsou olivy, přidává se smetana dle chuti.

BORŠČ – polévka, jejímž základem je masový vývar, červená řepa, zelí, cibule, případně další zelenina, brambory, maso. Většinou se přidává kyselá smetana.

LAPŠA – kuřecí vývar s kousky masa a nudlemi.

ŽARKOE – vařené maso (mohou být i vnitřnosti) s bramborem a kořením (vše smíchané dohromady)

LAGMAN – těstoviny (silné nudle) se zeleninou a masem.

PELMENĚ – Těstoviny s masovou náplní (kuřecí, vepřové, hovězí), opět se podává se smetanou

VARENIKY – pelmeně plněné nemasovou směsí, buď na sladko (tvaroh, višně) či ve slané variantě (s bramborou, houbami apod.).

MANTY – větší varianta pelmeňů, nejčastěji plněné jehněčím masem

ČEBURJEKY – smažené těstové trojúhelníky s masovou náplní, běžná je i sýrová, houbová apod.

BLINČIKY – palačinky, které si můžete dopřát se smetanou, marmeládou, čokoládou, sguštonkoj (sladké zahuštěné mléko), ale také s kaviárem.

PLOV – jedná se o uzbeckou specialitu – vynikající pokrm z rýže, mrkve, hovězího nebo skopového masa, většinou s cizrnou, někdy s rozinkami. Běžně na jídelníčku.

STROGANOV – smetanová omáčka s houbami, většinou z hovězího masa.

Nápoje

MORSK – nápoj z ovoce, nejčastěji z brusinky, ale i z rybízu, višně, ostružiny, smíchaný s cukrem a vodou

KOMPOT – odvar ze sušeného ovoce nahnědlé barvy

KISEL je nápoj z ovoce, sušeného či čerstvého, do kterého se přidává bramborový či kukuřičný škrob, lze koupit v kostce a připravit doma podle návodu. Ve výsledku je jako rozředěná sladká ovocná želatina.

Rychlé občerstvení v Astaně

V Astaně jsou velmi rozšířené jídelny, kde se můžete najíst rychle a vybrat si z velkého množství již připravených jídel, která vám jen přihřejí. Výběr je velký od salátů přes polévky k hlavním jídlům a nápojům. Jídelny jsou nenápadné, označení je nevýrazné, vyskytují se samostatně nebo se skrývají v business centrech. Jídelnu, kterou nepřehlédne, je „Izbuška“ (Избушка), výrazný řetězec v tradičním ruském stylu. Jídla jsou čerstvá, rychle připravená, levná a chutná. Rychlé občerstvení naleznete v každém obchodním centru, kde je mu vyhrazena část nebo celé patro.

Kdo by hledal vyloženě uliční stravu (street-food), doporučujeme navštívit v Astaně ulici Kosmonautů (Космонавтов), která se nachází nedaleko Cirkusu, Dumanu a Nákupního centra Mega (od centra Mega, kolem cirkusu pokračujeme přes ulici Кабанбай Батыр, na rohu této ulice se nachází business centrum Kaskáda, kde sídlí zastupitelské úřady několika států). V posledních dobách se zde rozrostl počet samostatných stánků s rychlým občerstvením. Na několika metrech tak najdete vedle sebe suši, čínská jídla, šašliky, plov, pizzu, kebab, šaurmu i hamburger místního řetězce BIBIGON, který je velmi oblíbený.

P jako pivo

Název je inspirován stejnojmennou knihou Toma Robbinse, obsah je inspirován faktem, že Češi stále ještě vedou světové prvenství ve spotřebě piva na osobu za rok (info z roku 2015). Proto jsme považovali za nutné dát prostor tomuto nápoji. Naproti tomu produkce vína v Kazachstánu je extrémně omezená, a víno je dováženo především z Gruzie a Moldávie. Požádali jsme proto osobu nejpopovolanější, mladíka, který v Kazachstánu strávil 3,5 roku a vedle piva je jeho nejoblíbenějším nápojem kvas (nealkoholický nápoj z mouky a sladu s dodáním bylin) zda by pro naše stránky sepsal základní informace o výrobě piva v Kazachstánu. Tímto mu děkujeme za jeho příspěvek. **Kazachstán a pivo** Podobně jako je tomu v Rusku, i Kazachstán si díky historickému vývoji v rámci Sovětského svazu našel cestu k lahodnému moku nazývanému pivo. Na místním trhu je možné nalézt jak produkci domácích piv (např. Karagandinskoe, Alma-Ata, Shymkent, Derbec, vlastní odrůdy ruského Žigulevskoe), piv známých značek vařených na území Kazachstánu v licenci (Efes, Oettinger, Clausthaler, Amstel), tak i piv dovážených přímo ze země původu (např. Pilsner Urquell, Staropramen, Krušovice, Hoegaarden, Heineken, Budweiser, Budvar, Erdinger, Tuborg). Nejhlavnější skupinou jsou však piva (i licenční) vařená nedaleko Moskvy na území Ruska. Díky tomu není ve větších městech problém najít vedle ruské klasiky Baltiky, Žigulevského či Bílého Medvěda i většinu českých (opět např. Plzeň, Staropramen, Krušovice, Budvar – vše ale vařeno pod licenci, českým skvostům se to tudíž nevyrovná :), či evropských piv (Tuborg, Hoegaarden, Leffe, ...), ale i piv Asijských, či dokonce Amerických (např. Budwaiser). Asi chuťově nejpodobnějším pivem našim chutím je Ruské Žigulevskoe (podobné Staropramenu či jiné „desítce“), či místní Karagandinskoe (podobné našim Krušovickým). Za ochutnání však stojí i již zmíněné místní značky, jako jsou např. Almaty, Shymkent, či rovněž již uvedené místní mutace ruského Žigulevského. Co se týká cenové dostupnosti, tak lahvové či plechovkové pivo se dá zakoupit od cca 15 Kč za kus do 60 Kč za kus. Jako perličku na závěr je nutné uvést existenci tzv. Pivních lávek, tedy obchůdků zaměřených na prodej točeného piva do již i v ČR zažitých PET láhví. Na tom by však nebylo nic moc zvláštního, pokud by k tomu obsluha nepoužívala speciální pípy vyvinuté právě na bezproblémové a zejména rychlé natočení piva přímo do PET láhve, a to díky technologii průběžného odvádění pěny zpět do

sudu, čímž se doba nutná pro naplnění jedné 2-litrové láhve zkrátí na neuvěřitelné 2 až 3 minuty. Rovněž je vhodné doplnit, že většina takových „pivních lávek“ nenabízí malý sortiment, ale naopak i třeba 20 druhů piv. Kromě toho je rovněž zajímavostí i používání tzv. „bášní“ v restauračních zařízeních, tedy velkých nádob (většinou 3 až 5 litrů), které obsluha postaví přímo na stůl klienta a ten si pak „samospádem“ nalévá sám.

Na zdraví!!!

Suvenýry aneb co přivést z Kazachstánu

Každý návštěvník zřejmě bude přemýšlet nad tím, jaké dárky přivést z Kazachstánu, případně kde je koupit a tak uvádíme několik možností.

Bohužel pro nás tak nějak samozřejmá varianta koupit a poslat rodině pohlednici není v KZ (zatím) možná. V obchodě se suvenýry můžete zakoupit sadu fotografií, které zašlete jako dopis. Podle informací z KZ pošty, je respektována varianta, kdy se na druhou stranu zakoupené fotografie dopíše adresa a text a dolepí známka v hodnotě 300 Tenge (zasílejte letecky Avia), doporučujeme se informovat přímo na poště. Pošta je poměrně spolehlivá

Kde koupit suvenýry

Obchůdek se suvenýry je v podstatě v každém nákupním centru. V některých centrech jsou obchůdky s luxusními suvenýry *Empire* (www.empire.kz). Velký výběr tradičních suvenýrů v různých cenových hladinách najdete také v obchodech *Talisman* (Талисман), např. na ulici *Respublika*. Výjimečně narazíte na specializované obchůdky s dárky, drobnostmi a suvenýry (např. v ulici *Kunayeva*). Za suvenýry můžete také vyrazit do tržnice (*Artem, Euroasia*) a nebo je zakoupit např. v Národním muzeu Kazachstánu v *Astaně*.

Jaké dárky a suvenýry přivést z Kazachstánu?

Bonbony a čokolády

V Kazachstánu je na výběr velké množství nejrůznějších bonbonů, které se prodávají na váhu nebo jsou již dárkově zabalené. Koupit je můžete v obchodech s potravinami nebo ve speciálních obchodech, kde vám dají i ochutnat. Specialistou na bonbony je v Kazachstánu firma *Rachát* (Рахат) fungující od roku 1942.

Porcelán – s národními motivy v podobě hrnečků, konvic či talířků. Luxusní servisy a porcelán s krásnými motivy naleznete v obchodu *Empire*. Pozor, nádherně barevné talíře na fotce jsou z *Uzbekistánu*, ale lze je běžně koupit v Kazachstánu, většinou na trzích nebo při různých slavnostech.

Výrobky z vojku «войлк» - jedná se o pevný netkaný materiál z válené vlny. Tento materiál se vyráběl již dříve a používal se také na jurty. Dnes se z vojku vyrábějí hlavně dečky, upomínkové předměty, pokrývky hlavy, koberečky, šály, polštářky, figurky.

Vodka - druhů a značek vodky je v Kazachstánu velké množství, možné koupit téměř bez omezení v obchodu s potravinami. Jediné omezení spočívá v době prodeje, po 22h vám alkoholické nápoje v obchodě neprodají. Vodka můžete zakoupit kazašskou nebo ruskou, záleží na vkusu a chuti. I kazašské vodky mají svá speciální balení, která jsou vhodná jako dárek (např. lahev v podobě *Bajtjereku*, vodka *Astana* v dárkové krabičce atd). Upozorňujeme na omezení vývozu alkoholu.

CD s hudbou Kazachstánu – nejtypičtějším nástrojem je *dombra*. My také rády zmíníme oblíbeného italského zpěváka *Sona Pascala*, který působí v Kazachstánu a vydal zde již množství zdařilých písní v národním jazyce.

A díky výstavě EXPO se sortiment suvenýrů ještě více rozšiřuje, v prodeji jsou trička, šály, šátky s motivy Kazachstánu, poznámkové bloky, tašky, obaly na telefon atd. - nutno podotknout že většina výrobků je velmi vkusná a kvalitní a rozhodně se nejedná o turistické kýče, jaké najdete v Praze na *Václaváku*.

Cesta do Astany

Mezi *Astanou* a *Prahou* přímé letecké spojení není, nejvýhodnější spojení momentálně nabízí:

- Lufthansa přes *Frankfurt nad Mohanem*
- Aeroflot / Air Astana přes *Moskvu*
- Ukraine Air přes *Kyjev*

Spojení přes *Vídeň* bylo bohužel v létě 2016 zrušeno. Cesta i s přestupy trvá minimálně 8h.

Mezinárodní letiště se nachází asi 15km od centra *Astany*. Momentálně probíhá rekonstrukce stávající haly a výstavba nové dráhy a terminálu pro zajištění EXPO 2017. Přímé spojení *Astana* nabízí do následujících destinací: *Londýn, Paříž, Frankfurt nad Mohanem, Amsterdam, Kyjev, Moskva, Minsk, Peking, Dillí, Soul, Istanbul, Bangkok, Abu Dhabi, Tbilisi* a nové destinace rychle přibývají.

Z letiště se dá do centra dostat autobusem, nicméně s ohledem na přílety v brzkých ranních hodinách doporučujeme taxi. Taxi je možné objednat předem nebo využít taxikářů přítomných 24h na letišti v příletové hale - cena by neměla přesáhnout USD20 (je dobré domluvit s řidičem předem).

Stará část Astany

Staré a historické budovy budete v Astaně hledat marně. Astana je jedno z měst, na kterém se výrazně podepsal vliv sovětské éry. Ve staré části města převažuje architektonický styl z let 1960-1970, jiné městské čtvrtě byly nově postaveny buď v posledních letech, nebo byly přebudovány.

Astanou protéká řeka Ishim (Išim), která město dělí na dvě části - pravý břeh (severní) kde se nachází staré město, a levý (jižní) břeh, jehož rozvoj začal s příchodem statutu hlavního města a kde najdeme nové vládní budovy, obchodní centra a prestižní bytové komplexy.

Níže najdete výčet významných staveb a budov respektive památek staré části města. Na konci pak uvádíme doporučené trasy na prohlídku těchto pamětihodností.

CENTRÁLNÍ NÁMĚSTÍ

Historická budova hotelu "**Grand Park Esil**" je jednou z dominant centrálního náměstí staré části města. Hotel byl postaven v roce 1958-1964 jako jeden z prvních hotelů ve městě a do roku 2000 byl znám pod jménem "Ishim" hotel.

Sine Tempore (místními znám spíše jako Tsum, ještě z dob minulých) je jedním z nejstarších nákupních center ve městě, otevřen byl v roce 1978. Dnes se tu nachází jak mezinárodně známé obchody (Benetton, Mont Blanc, Bally...) tak i menší lokální značky.

Další dominantou náměstí je socha **Abaye**. Abay Kunanbaev (1845-1904) byl kazašský básník, skladatel a filozof a je označován za zakladatele moderní kazašské literatury.

Na opačném konci náměstí se nachází kongresové centrum (v dnešní době využívané zejména na koncerty, výstavy apod). Na náměstí se v létě a na podzim konají pravidelné trhy, na které se sjíždějí farmáři z celé země nabízející především ovoce, zeleninu, sýry, med a maso. Konají se tu také nejrůznější oslavy, v zimě tu bývá vybudované kluziště.

MUZEUM PRVNÍHO PREZIDENTA REPUBLIKY KAZACHSTÁN - 16

je muzeum nejnovější historie Kazachstánu. Bylo otevřeno v roce 2005 v původním sídle Prezidenta Kazachstánu a jeho základní myšlenkou bylo prezentovat vznik národní suverenity Kazachstánu a historickou roli prvního prezidenta Nazarbajeva v budování nezávislého demokratického státu. Konají se tu rovněž tematické výstavy.

Adresa: Beibitshilik street 11.

RESPUBLIKA AVENUE

Respublika Avenue tvoří severo-jihní osu staré části města a jednu z nejdůležitějších dopravních tepen Astany. Průčelí většiny budov na Republice bylo v roce 2007 opravené tak, aby poskytovalo jednotný vzhled ulice. Na mnoha domech uvidíte typické kazašské ornamenty a motivy. Najdete tu zejména obchody (Benetton, Adidas, Mango, Mothercare, apod.) a několik restaurací (většinou řetězce typu KFC, Costa Café,..). Najdete tu také nejznámější obchod se suvenýry **Talisman** - zde nakoupíte kazašské šperky, národní kroje, obrazy, tradiční hudební nástroje, ale i trička s motivy Astany a Kazachstánu a další upomínkové předměty.

Úzká ulička z Republiky vás přivede ke **kostelu Svatého Konstantina a Heleny**. Tento ruský pravoslavný kostel byl postaven v roce 1850 s finanční podporou kozácké obce Akmolá. Původně měl být pojmenován na počest svatého Petra a Pavla, ale carské úřady rozhodly o pojmenování svatý Konstantin a Helena. Původně stál kostel v akmolské pevnosti, ale s růstem kozácké obce kozáci požádali město o jeho přestěhování, k němuž došlo v roce 1900. Dnes je kostel obklopen bytovými domy typické sovětské zástavby.

NOVÉ NÁMĚSTÍ - 27

Uprostřed náměstí stojí fontána **The Tree of Life**(Strom života)

PREZIDENTSKÉ KULTURNÍ CENTRUM A NÁRODNÍ GALERIE - 17

Muzeum čítá 143000 artefaktů a knihovna více než 700000 výtisků. Ke vidění jsou rovněž symboly nezávislého Kazachstánu: vlajka, stát. znak, kopie Ústavy, text národní hymny, bankovky, vojenské uniformy a další. Část výstavy je věnována kazašské etnografii, archeologickým vykopávkám atd.

BAZAR ARTEM

Artem je něco mezi bazarem a staromódním nákupním centrem. V jeho přízemí se cítíte jako na trhu - jednotlivé stánky nabízejí čerstvé ovoce a zeleninu (vesměs z dovozu ať již z jiných oblastí Kazachstánu nebo z okolních zemí), sušené ovoce, ořechy, med apod. Mezi nimi jsou vměstnané malé obchůdky s nabídkou pečiva, mléčných výrobků a trvanlivějších produktů. Zvláštní sekce je

pak vyhrazena prodeji masa a ryb, která zejména v Evropanech vyvolává rozporuplné pocity – maso leží rozporcované a vyrovnané přímo na pultech (spíše stolech), chladicí boxy zde nenajdete (čemuž odpovídá všudepřítomný zápach masa).

Na horních patrech pak najdete obchody s oblečením, elektronikou, mobilními telefony, drogerie atd. – ceny jsou tu mnohem příznivější než v nových obchodních centrech nicméně člověk má pocit jakoby se ocitl na polské tržnici 90. let. Návštěvník najde i kosmetické služby, kadeřnictví, pánské holičství,...

Artem je vyhlášeným centrem dění v Astaně, najdete ho na křižovatce ulic Valikanova a Seifullin (v Google je uveden jako "Artyom Shopping Center")

MEMORIÁL OBRÁNCŮM VLASTI

Memoriál obráncům vlasti (Площадь защитников отечества) je působivý památník k uctění 2. světové války. Nachází se v malebném parku u řeky Akbulak, na které je možné v zimě bruslit (viz Volný čas). V létě je řeka hojně využívána kanoisty. Přes řeku se nachází synagoga (viz níže)

SYNAGOGA – 34

7. září 2004 byla v Astaně otevřena jedna z největších synagog v centrální Asii, "Bejt Rachel-chabad Ljubavič". Stojí na břehu řeky Akbulak (přítok řeky Ishim). Plocha synagogy je 5.600m², výška včetně Davidovy hvězdy 25m. Stavba trvala 2.5 roku.

Zajímavostí je také to, že hned vedle synagogy se nachází katolický a pravoslavný kostel.

SOCHA KENESARY KHANA a ŘEKA ISHIM

Majestátní jezdecká socha politického a vojenského vůdce Kenesary Khana stojí hrdě na břehu řeky Ishim. Tato památka je jedním z hlavních symbolů nezávislosti. Kenesary Khan byl bojovníkem národně-osvobozeneckého hnutí za nezávislost z Ruské říše. Kenesary Kasymov byla poslední kazašský sultán, vnuk Abylai Khana a potomkem rodinné větve Čingischána. Od roku 1841 vedl masivní povstání za obnovení a nezávislost kazašského chanátu, který byl zrušen za císařské vlády Ruska. Kenesary se prohlásil chánem v září 1841 na sjezdu zástupců tří kazašských "zhuzes", posledních oblastí země, které zachránily nezávislost na Rusku. Jeho hlavním cílem bylo zachování nezávislosti všech oblastí, které nebyly součástí ruské říše.

Povstání začalo vypálením akmolské pevnosti, kde se nyní nachází Astana. Přes dosažené úspěchy v letech 1843-1844 let, byl Kenesary nucen ustoupit k hranicím Kyrgyzstánu a nakonec byl poražen a zajat. Sochař Nurlan Dalbay a architekt Shota Valihanov vytvořili 11m vysokou bronzovou sochu Khana na koni. Památník byl slavnostně otevřen v květnu 2001.

PRAVOSLAVNÝ KOSTEL SVATÉ BOHORODIČKY

Pravoslavný chrám zasvěcený Svaté bohorodičce (Кафедральный собор в честь Успения Пресвятой Богородицы) byl vysvěcen v roce 2010. Velikost kostela je cca 2 tisíce m², výška 68 m a pojme přibližně 2000 lidí. Je největším pravoslavným chrámem ve střední Asii. Interiér je krásný. Můžete zde vidět ikonu, kterou kostelu daroval prezident RF Vladimír Putin. Chrám se nachází v Astaně v rajonu Euroasie.

DOPORUČENÉ TRASY PROHLÍDKY MĚSTA

STARE MĚSTO - doba trvání cca 2h:

- prohlídku začneme návštěvou pravoslavného kostela Sv. Konstantina a Heleny (přístup z Republiky)
- návrat na Republiku, přechod na druhou stranu a pokračujte uličkou kolem obchodu Talisman, která vás dovede až k řece Ishim a soše Khan Kenesary, výhled na řeku a město
- projděte se podél řeky, dále na ulici Zhektoksan a po ní na ulici Kenesary
- na Kenesary zahněte doleva a následně doprava na ulici Zhenis - před sebou uvidíte budovu Ministerstva financí přezdívanou pro svůj tvar 'Dolar'
- nacházíte se na Novém náměstí - uprostřed fontána 'Tree of Life', nedaleko Gorkého divadlo
- projdete přes park - Muzeum Prvního Prezidenta, následně dojdete na Centrální náměstí (socha Abai, Kongresová hala, House of Silin merchant, Dům pionýrů, hotel Grand Esil)
- doleva na Beibitshilik - Monument of Justice
- zpátky na Abai a dojdete k památníku na rohu Abai/Republika
- zahněte doleva na Republiku, památník Přátelství
- projdete malým parkem za památníkem na ulici Auezov a zde zahněte doprava - muzeum Seifulina

Moderní Architektura (nová Astana)

Centrum nové Astany připomíná středoasijský Dubaj stojící uprostřed kazašské stepi (tedy uprostřed ničeho). Zde vyrůstají moderní mrakodrapy, nachází se Prezidentský palác, obří Pyramida míru a souladu, supermoderní koncertní sál a národní muzeum, přes 100 vysoká věž Bajterek, největší mešita ve střední Asii či gigantický průhledný "stan" Khan Shatyr.

AK ORDA - PREZIDENTSKÝ PALÁC - 16

Orda Ak (v kazaštině doslova „Bílá Horda“) je oficiální pracoviště prezidenta Kazachstánu. Prezidentský palác byl postaven v roce 2004 z monolitického betonu jako pětipatrová budova. Obklad byl zhotoven z 20-40 cm tlustého italského mramoru. Výška budovy je 80 metrů a celková plocha je 36 720m². Ak Orda zahrnuje jurtu, jako haly navržené z mramoru a žuly, mramorový sál pro schůzky a oficiální návštěvy zástupců zahraničních zemí a zlatý sál pro soukromé jednání a diskuse mezi hlavou státu a představiteli jiných zemí.

BAJTEREK - 10

Bajterek je nejslavnější orientační bod v Astaně a jedním z příkladů futuristické architektury nového města. Tato věž má představovat topol, na který kouzelný pták Samuruk položil své vejce. Místními je přezdíváný "Chupa Chups" kvůli podobnosti s obřím lízátkem. Bajterek je 97m vysoký a umožňuje skvělý výhled na město. Na kouli na vrcholu Bajtereku je otisk ruky prezidenta Kazachstánu Nursultana Nazarbajeva kam si návštěvníci mohou položit své ruce (na což se často stojí dlouhé fronty). Nachází se tu také kavárna a prodejna suvenýrů.

PYRAMIDA MÍRU A SOULADU (Дворец Мира и Согласия) - 8

Pyramida, kterou navrhl architekt Sir Norman Foster, byla slavnostně otevřena v září 2006. Budova je koncipována jako globální centrum pro náboženské porozumění, zřeknutí se násilí a prosazování víry a lidské rovnosti. Nachází se tu rovněž operní sál s kapacitou 1500 míst, muzeum národní kultury, knihovna a výzkumné centrum pro etnické a geografické skupiny Kazachstánu. Vše v prostoru 62m vysoké pyramidy se základnou 62 × 62m. Jednou za tři roky se zde koná setkání 200 delegátů a představitelů světových náboženství a víry.

MEŠITA HAZRAT SULTAN

Největší mešita ve Střední Asii byla otevřena v roce 2012 k 14. letému výročí Astany, na takzvaný "Den hlavního města". Stavbě vévodí 51m vysoká centrální kupole a v centru kazašské metropole zaujímá plochu 1,75 hektaru. Mešita pojme až 10 000 věřících a je postavena v klasickém islámském stylu s využitím tradičních kazašských ornamentů. Mešitu stojí za to navštívit.

PALÁC NEZÁVISLOSTI - 3

Nezaměnitelná budova s průčelím z modrého skla a bílou kovovou konstrukcí, místo konání většiny politických a podnikatelských setkání.

Kongresový sál má kapacitu 3,082 míst, nachází se tu také tiskové středisko, obřadní síň a restaurace až pro 678 osob. Druhé patro budovy zaujímá galerie užitého umění, etnografie, archeologie a antropologie, stejně jako galerie současného umění, konají se tu také výstavy.

KAZAKH ELI - 3

Památník je součástí komplexu Paláce nezávislosti. Na vrcholu se nachází pták Samruk, který symbolizuje budoucí rozvoj a prosperitu země, spodní část tvoří čtyři bronzové reliéfy (první Prezident a lidé Kazachstánu, Odvaha, Tvořivost a Budoucnost), které odráží harmonii mezi mnoha etniky. Výška památníku je 91 metrů která symbolizuje rok 1991, kdy se Kazachstán stal nezávislým státem.

PALÁC UMĚNÍ SHABYT - 29

Shabyt se nachází v blízkosti Kazakh Eli a Paláce Nezávislosti. Budova má tvar kužele jehož vrchol je šikmo odříznutý - místní budově přezdívají popelník. Uvnitř se nachází přednáškové sály a učebny, dva koncertní sály, filmová studia, studio umění, knihovna atd.

NÁRODNÍ MUZEUM REPUB. KAZACHSTÁN - 5

Muzeum se nachází na náměstí Nezávislosti v těsné blízkosti Pyramidy, Národní univerzity umění (kráter), paláce Nezávislosti (mřížkový koláč), Paláce míru a souladu (pyramida) a mešity Chazret Sultan. Samotná budova muzea se skládá ze 7 bloků a má plochu 74 000 m². Je zde 11 sálů s rozlohou 14 000 m². Najdete zde sály Astany, nezávislosti, zlata, historie, etnografie, středověké historie, současného umění.

Už při vstupu Vás zaujme v obrovské hale u stropu zajímavý model obrovského ptáka. Každou hodinu a půl je v hale světelná show, kdy se tento obří pták visící na lanovém systému hýbe a mění barvy, vše je doprovázeno projekcí s tématem Kazachstánu. Show netrvá dlouho a je celkem působivá. Pak už je na vás, které sály navštívíte, neboť zde nemají vytyčený směr prohlídky. Ve všech prostorách je využito moderních technologií, dotykové obrazovky, projekce atd. Z expozic stojí za zmínku starověké vykopávky, kosterní nálezy, nalezené fragmenty zbraní a nádob a působící makety obydlí. Ve všech sálech můžete podle své volby získat informace v ruštině, angličtině a kazaštině. Prohlídka s průvodcem trvá 45 minut, sami to zvládnete daleko rychleji.

Adresa: prospekt Teuelsizdyk (пр. Тәуелсіздік) 54.

MEŠITA NUR-ASTANA - 2

Sněhově bílá mešita se zářivou kupolí hlavního dómu byla postavena dle architektonických tradic Orientu a zasazena do bloku super-moderních budov. Hlavní kopule má výšku 40m, obvod mešity zdobí čtyři minarety, z nichž každý je 63m na výšku. Celá plocha zabírá téměř 4000 m², uvnitř mešity se nachází hlavní sál, kam se vejde až 5.000 modlících. Stavba byla podpořena hospodářskou pomocí z Kataru.

CENTRUM PREZIDENTA NAZARBAYEVA - 17

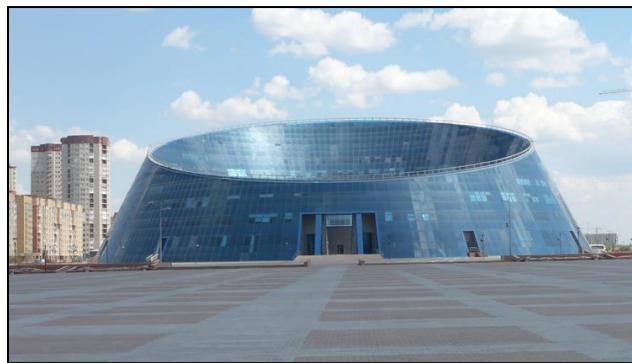
«Назарбаев центр»

Interesantní budova Nazarbajeva centra, znázorňující „oko dívající se do nebe“ má několik zásadních funkcí. Nachází se nedaleko prezidentského paláce a dovnitř se můžete podívat bezplatně, ovšem po řádném prověření u vchodu a v rámci běžné exkurze, ve všední den do 15,00. Je zde zakázáno fotografovat či jinak snímat interiér či z blízka vnějšek budovy. Centrum bylo pro veřejnost otevřeno poměrně nedávno a to v roce 2015. Po dostavění bylo určeno pouze k vědeckým účelům a to do té doby, než dal prezident souhlas k otevření pro veřejnost. Hlavním cílem centra je formování národní hrdosti, podpora mezinárodní vzájemnosti a podpora výuky, kultury i vzdělávání v zemi i v zahraničí. Dále také spolupráce v rozvoji sociálních, humanitárních a dalších oblastech, rozšiřování znalostí o Kazachstánu i jeho postavení ve světě.

Budova je velice nadčasová. Je navržena britským architektem N. Forsterem, jenž má „úctu“ i další dvě mimořádné budovy Astany (Chan Šatyr a Pyramidu míru a souladu) a podle vnějších znaků zcela zapadá do jeho konceptu. Budova znázorňuje oko, má 9 pater a obrovskou halu překrytou

prosklenou kupolí. V noci je oko ozářeno a působí s měnícími se barvami magicky. Je navržena aby splňovala i ekologické požadavky (udržovala teplo). V přízemí je hala a archivy s uloženými exponáty, v prvním patře je 7 interaktivních stolů. Řešení je moderní a propojené s technologiemi (hologramy, pohyblivé panely), v prvním patře je část vyhrazená posluchačům s panelem obří obrazovky, která je nasměrována v úhlu, aby byla vidět ze všech pater budovy (patra jsou pouze v

jedné straně). Muzeum je plné artefaktů z osobní sbírky prezidenta od jeho osobních dokumentů, fotografií přes dárkové předměty darované různými delegacemi či představiteli jiných států. V závěru lze zkonstatovat, že udivující je zejména konstrukce a provedení budovy a použité technologie v interiéru. Vzhledem k proměnlivosti otvírací doby a pravidel prohlídky doporučujeme podívat se přímo na stránky centra www.nazarbayevcenter.kz

WATER-GREEN BOULEVARD

Water-Green Boulevard je pěší zóna táhnoucí se od rezidence prezidenta Ak Orda až k nákupnímu centru Khan Shatyr. Najdeme tu řadu fontán, uličky s květinami, lavičky a nejrůznější výtvořky a dekorace kazašskými motivy včetně několika soch. Velmi oblíbené místo obyvatel Astany k prochám v letních měsících. Každá kašna má svůj vlastní architektonický styl a jedinečné technické řešení.

Stavby podél Boulevardu byly navrženy v souladu s projekty renomovaných tuzemských i zahraničních architektů, včetně symbolu města Baiterek. Nachází se tu budovy státních orgánů včetně budov vlády, Senátu, Nejvyššího soudu, budov několika ministerstev (Ministerstvo obrany, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo dopravy a spojů), budova KazMunaiGas (podobá s hotelem Atlantis v Dubaji), státní archiv (stavba připomínající vajíčko), Národní knihovna, stejně jako několik kancelářských budov a nákupních center.

KHANSHATYR – 2

Khan Shatyr připomíná obrovský průhledný stan, který pojme až 10.000 lidí. Vysoký je 150m se základnou o rozloze větší než 10 fotbalových stadionů. Jeho útroby skrývají nespočet obchodů, zábavní park, tropickou pláž s vyhřívaným bazénem (Sky Lounge – viz Volný čas), restaurace, Dinopark a další atrakce. Khan Shatyr navrhl londýnský architekt Norman Foster se svým studiem Foster + Partners, otevřen byl v roce 2010. Průhledný materiál umožňuje udržovat v interiéru příznivou teplotu po celý rok. **Web:** www.khanshatyr.com

ATAMEKEN - miniaturní mapa Kazachstánu

Atameken je venkovní muzeum, které představuje celou zemi v miniaturním provedení. Na ploše 1,7 hektaru se nachází více než 200 miniatur staveb nejvýznamějších kazašských měst a největších historických i přírodních památek. Otevřené je z pochopitelných důvodů pouze v létě. K dispozici bývá anglicky mluvící průvodce, většina staveb je označena pouze názvem bez podrobnějších informací. Součástí je i krytá hala, která představuje Astanu, zejména novou část města. V prostorech pod ní se nachází sál s výjevem z kazašské historie, průmyslu, sportu a kultury.

Volný čas

Co dělat v Astaně ve volném čase?

KULTURA

Astana Opera

Astana Opera byla založena v roce 2013 z iniciativy prezidenta republiky Kazachstán Nursultana Nazarbajeva. Nachází se na levém břehu řeky Ishim, nedaleko obchodního domu Kanshatyr.

Astana Opera je největší divadlo ve Střední Asii a třetí největší budova opery na světě. Byla vytvořena mistry z Itálie, Německa, Švýcarska a České republiky. Jednou z hlavních atrakcí je 1.6t vážící lustr ve vstupní hale vyrobený z českého křišťálu. Hlavní sál divadla pojme 1250 hostů.

Již v první sezóně Astana opera uvítala hostující umělce z mezinárodních scén jako je Teatro dell'Opera di Roma, Teatro alla Scala, Bolshoi Theatre of Russia, Mariinsky Theatre, Opera Bordeaux a další. www.astanaopera.kz

Činohru je možné shlédnout v divadle **Gorky Russian Drama Theatre.**

Astana Ballet

Divadlo "Astana Ballet" bylo založeno v roce 2012 na základě iniciativy Prezidenta Nazarbajeva. Základem baletní skupiny byli absolventi Choreografické školy Almaty pojmenované podle A. Selezneva. Celý rok se připravovali na první představení, učili se nový repertoár, spolupracovali s

domácími i zahraničními odborníky. Divadlo se otevřelo veřejnosti v roce 2016. Charakteristickým znakem je jedinečný repertoár, kombinace klasického baletu a nové originální choreografické produkce. <http://eng.astanaballet.com/>

Ticketon nabízí podrobný přehled nejrůznějších akcí nejen v Astaně ale i Almaty a dalších městech s možností zakoupení vstupenek.

SPORT

Zima v Astaně má své kouzlo: čerstvý studený vzduch, slunce a modré nebe... Obyvatelům jsou k dispozici vnitřní i venkovní kluzišť, výborně udržované dráhy na běžecké lyžování v centrálním a Presidentském parku. Zimní sezona může klidně začít už v listopadu a sníh většinou vydrží až do konce března / začátku dubna. Zima je suchá a slunečná a pokud nefouká vítr, dá se lyžovat i při teplotách mínus 15C.

Léto nabízí možnost koupání v řece Ishim (převážně místní) nebo nově vybudovaném aquaparku, na své si přijdou vyznavači cyklistiky a inline bruslení, i když vysoké teploty člověka často odradí.

Centrální park a řeka Ishim

Během zimních měsíců je park udržovaný místním lyžařským klubem a nachází se tu skvěle upravená běžecká dráha pro klasický styl i bruslení. Park nabízí několik kilometrů běžeckých drah vhodných pro začátečníky i pokročilejší běžkaře. Půjčovna lyží je k dispozici, park je osvětlen a lyžování je tak možné i ve večerních hodinách. Běžkovat se dá i na zamrzlé řece Ishim, která se nachází hned vedle parku. Zde je také příležitost k sáňkování a bobování v uměle vytvořených ledových korytech. Půjčovna nafukovacích duší k dispozici.

V létě je park naopak ideální místo pro inline bruslení, kolečkové lyže a v parku rovněž uvidíte trénovat místní juniorský cyklistický klub. Část dráhy je pokryta tartanovým povrchem vhodným k běhání.

Sky Beach Club

Sky Beach Club - tropický ráj v centru hlavního města, konkrétně na 5. patře nákupního centra.

Drahé (vstup 7000 tenge na osobu), ale nabízí příjemný únik zejména v zimních měsících. Pláž je udržovaná (písek na pláž byl dopraven z Malediv), voda vlažné teploty, 2 skluzavky, 2 bazény, dětské atrakce. Hřiště na beach volejbal a fotbal (extra poplatek), fast food restaurace. <http://khanshatyr.com/en/sky-beach-club/>

Alau

Ice Palace "ALAU" je během zimních měsíců otevřen každý večer během týdne a celý den v sobotu a neděli pro veřejné bruslení.

- 400m okruh pro rychlobruslení - samostatný prostor pro děti a amatéry (vč. dětského koutku) - hokejová plocha - půjčovna bruslí - občerstvení
- pravidelně se zde konají závody Svět. poháru v rychlobruslení, krasobruslařské soutěže a další
- nachází se tu hotel, restaurace, fitness centrum
- v létě Alau nabízí možnost olečkového bruslení a nejrůznější sporty jako stolní tenis apod.

Triatlon Park

Při příležitosti oslav Dne Astany v létě 2016 byl slavnostně otevřen 45ha Astana Triatlon Park, který vybudovala pod širým nebem BI Group. Cílem je propagace zdravého životního stylu a rozšíření veřejných sportovišť v hlavním městě. Areál nabízí cca 7km okruh s asfaltovou dráhou pro cyklisty (vhodný i pro bruslaře) a tartanovou dráhou pro běžce, plavecký okruh v řece Ishim včetně zázemí na břehu a venkovní posilovny.

Aquapark

V létě 2016 bylo v centrálním parku konečně otevřeno venkovní koupaliště, Astana Aquapark. Doposud bylo možné venkovní koupání pouze v řece Ishim, která samozřejmě není tak úplně pro každého.

Areál nabízí 25m bazén, dva menší bazény, pro děti a neplavce, vířivku a několik sportovišť.

Venkovní bruslení

Venkovní kluziště jsou samozřejmě k dispozici pouze v zimních měsících a jsou konstruována na zamrzlé řece Ishim a Akbulak. Na místě je většinou možné si pronajmout brusle, k dispozici jsou teplé šatny a bufet s horkým čajem. Pronájem bruslí je cca 500 tenge na hodinu.

Sjezdové lyžování v Astaně ?

V roce 2015 se objevila nabídka i pro příznivce sjezdového lyžování a snowboardingu, bohužel další sezonu se tak již nestalo. I tak ji zde uvádíme pro představu co se dá zažít uprostřed stepi :)!

Velmi krátký (nicméně pro začátečníky ideální) uměle vytvořený svah se nacházel v Golf Clubu Astana a lyžařská škola Astana Adventure nabízela:

- * pronájem snowboardu, vybavení na sjezdové a běžecké lyžování
- * lyžařská škola pro děti (od 5ti let) a dospělé
- * výuka kotingu
- * půjčovna nafukovacích kol na bobování

SAUNY

V Kazachstánu, stejně jako v Rusku je velmi rozšířeno saunování. V Astaně lze najít množství různých typů saun: ruskou, finskou, tureckou. Existují komplexy saun, např. centrum Кемерет, centrum saun „Жеті Қазына“. Pro nalezení vhodné sauny, doporučujeme stránky – www.astana.sauna.kz nebo www.astana.bani.kz. Návštěvou sauny nebo ruské bani se "baví" především mužská populace. Návštěva ruské bani představuje společenskou událost.

Finská sauna - suchá sauna, kde se teplota pohybuje od 95 do 110 °C. Je zde minimální vlhkost vzduchu. Na závěr se může nalít trochu vody na kameny.

Ruská baňa (русская баня) – teplota se udržuje na hranici 75 °C a je zde vysoká vlhkost, voda se na kameny přilévá po celou dobu saunování. V baně se také používají „věniky“ (březové či dubové větvičky), kterými se provádí masáže.

Turecká sauna (hammam) - turecká sauna má specifický a osobitý interiér. Jsou zde nádoby s vodou i kohoutky pro její dopouštění. Vyznačuje se především vysokou vlhkostí (cca 95%). Nejsou zde vysoké teploty (od 30 – 55).

OSTATNÍ

I v Kazachstánu se můžete setkat s aktivitami, které známe z ČR či jiných zemí. Pro aktivní využití volného času jsou na výběr následující možnosti:

Velmi populární je v Kazachstánu **Paintball** a míst kde hrát je tu opravdu hodně, až již ve městech či domech oddychu.

Novým fenoménem jsou „**Únikové hry**“. Nápad pochází z Japonska a jedná se o skupinovou hru. Skupina je uzavřena do místnosti (či souboru místností), kde je umístěna řada šifer, hlavolamů, překážek a hádanek, pomocí kterých se tým musí v časovém limitu dostat ven. Místnosti jsou tématicky laděné (vykradení banky, zámecká místnost, staré divadlo, blázeň, vězení nebo místnost podle hororového filmu). Ve spolupráci s ostatními řešíte postupně úkoly, abyste našli klíč, kterým si otevřete poslední dveře v místnosti a dostanete se ven. Průběh hry je většinou podbarven žánrovou hudbou.

V Astaně se tyto místnosti teprve otevírají. Z tohoto důvodu hádanky nejsou ještě tak složité a osoba, která dohlíží na průběh hry, v případě potřeby, hráče navede. Jedinou překážkou může být jazyková bariéra, neboť všechny návody a hádanky jsou v ruštině. Vyzkoušeli jsme hru v Astaně «**Взаперти**»

Okrajově je třeba zmínit i **Geocaching**, což je aktivní hra propojující sport a turistiku. Princip spočívá v použití navigačního systému GPS při hledání skryté schránky nazývané cache (keš). Jednou ze základních myšlenek geocachingu je umístování keší na místech, která jsou něčím zajímavá. Tyto schránky jsou zakládány registrovanými uživateli. Zeměpisné souřadnice schránky jsou k nalezení v databázi a k hledání se používají turistické přijímače GPS, nebo si aplikaci stáhnete do mobilu. Po objevení cache, zapsání se do logbooku a případně výměně obsahu ji nálezce opět uschová a zamaskuje. Tato hra však podléhá registraci a bude spíše pro lidi, kteří se „keškováním“ zabývají. Je zajímavá pro dospělé i pro děti. V Kazachstánu bohužel není ještě geocaching tak rozšířený, ale i přesto lze několik schránek objevit v Astaně i v Almaty.

Kam na jídlo

Astanská gastronomická scéna je jako město samo: neustále roste a vyvíjí se. Najdete tu nejen tradiční restaurace s ruskou a kazašskou kuchyní, ale na své si přijdou i příznivci kuchyně asijské, evropské či americké. Pravda, kvalita, výběr a servis zatím nedosahují úrovně, na jakou jsme zvyklí

z návštěv jiných hlavních měst, ať už v Evropě či jinde, ale i zde se najdou restaurace výborné kvality, kam se rádi vracíme.

Kdo by chtel okusit pokrmy z oblasti Střední Asie, ať hledá restaurace podávající tradiční šašlik nebo bešparmak.

Zde je výběr několika restaurací, které jsme navštívili a můžeme doporučit:

KAZAŠSKÁ KUCHYNĚ

Farhi/Alibaba, Bukeykhan 3, Satti, 32 Kabanbai Battyr

REGIONÁLNÍ KUCHYNĚ

Kishlak – uzbecká. 22 Kabanbai Battyr

Melnica – ukrajinská. 31 Turan Avenue - Restaurant Alley

ASIJSKÁ KUCHYNĚ

Kiko Matsuri - japonská

Korean House – korejská. 19 Saryarka Avenue - Restaurant Alley

Princess Turandot – čínská. 40 Saryarka Avenue

FRANCOUZSKÁ KUCHYNĚ

Aroma. Dostyk 2, Marriott Hotel, <http://www.astanamarriott.com/>

ITALSKÁ KUCHYNĚ

L'Olivo. Kunayeva 7, Rixos Hotel

Pane et Vino

Del Papa

MEZINÁRODNÍ KUCHYNĚ

Assorti. různá místa - Keruen, MEGA, Khanshatyr, assorti.kz/

KAVÁRNY

Cafe Raffe; Eigelik; Hot Spot Cafe; Segafredo

PIVNICE

Пражечка (Астана, проспект Абылай Хана 21)

Komu se zasteskne po pohledu na Hradčany, může navštívit Pražečku se stylovým interiérem a velkým lákadlem je střeďeční pivní bezlimit (zaplatíte částku a můžete vypít piva kolik chcete)

Doprava po Astaně

Po Astaně se můžete pohybovat městskou hromadnou dopravou (autobus), taxíkem, na kole nebo si zastavit osobní automobil.

Taxi - není drahé, neboť ceny benzínu jsou nízké. Doporučujeme se předem zeptat na cenu. Zkušenosti pozitivní jsou s taxi NOMÁD, ZHEBE, EKO-TAXI. Dobrá cena je např. u EKONOM taxi, kde dispečer nabídne Vaši objednávku několika vozům (neoznačeným jako taxi), kteří se nachází v blízkosti.

Bus - v Astaně je do MHD zahrnut pouze městský autobus. Metro se nachází pouze v bývalém hlavním městě Almaty. V Astaně, vzhledem k podloží zřejmě vybudováno nebude. Uvažovalo se o tramvajové dopravě. Tramvaje jezdí např. v Karagandě i v dalších městech Kazachstánu. Autobusové spoje jsou poměrně spolehlivé, vzhledem k tomu, že na zastávkách nejsou vyvěšeny jízdní řády, je lepší si ověřit trasu na internetových stránkách např. www.infobus.kz. Jízdenky lze zakoupit přímo v autobuse. Jízdné se platí "průvodčímu" přímo v autobuse (jízdné 2015 - 90,- T dospělý, 60,- T dětský), doporučujeme si připravit mince.

Osobní automobil - v Astaně je možné zastavit si automobil přímo na ulici. Mávnete rukou a zastaví Vám osobní auto. Vy sdělíte řidiči místo a navrhnete cenu. Řidič souhlasí nebo ne. Přesto, že tento způsob dopravy je v Astaně běžný, turistům jej nedoporučujeme.

Jízdní kola - krásné projížďky na kole jsou např. po nábřeží řeky Išim. Jízdní kola lze zapůjčit v malých půjčovnách, kde se kolo půjčuje časově. V žádném případě nenechávejte jako zálohu cestovní doklad, je možné se domluvit na ceně zálohy, která vám bude předána při navrácení kola. V roce 2014 byla také zahájena služba firmy Astana Bike. Tato firma umístila stojany a kola po hlavních bodech hlavního města. Princip spočívá v zapůjčení si kola v jednom bodě a navrácení v bodě jiném. Pravidla pro vypůjčení kol, lze nalézt v ruštině i v angličtině na internetových stránkách firmy www.velobike.kz.

Astana FC

Ze třetího koše přisoudil los Slavii dalekou cestu na východ – do Astany. Kazašský mistr vznikl v roce 2009 sloučením dvou klubů – FK Alma-Ata a FC Megasport . První dva roky nesl jméno FC Lokomotiv Astana, následně se v roce 2011 přejmenoval na FC Astana a o tři roky později poprvé zvítězil v domácí soutěži, aby titul dvakrát obhájil. Tým je mistrem roku 2016, neboť se liga hraje systémem jaro – podzim. V aktuálním ročníku vede Astana tabulku o čtyři body a má zápas k dobru. Největším klubovým úspěchem na mezinárodní scéně je nepochybně účast v základní skupině C Ligy mistrů 2015-16 spolu s Atléticem Madrid, Benficou nebo Galatasarayem a vybojovala 4 body za remízy. Loni se pak účastnila základní skupiny Evropské ligy, v níž skončila na čtvrté příčce. Stejně jako Slavia bojoval tým z Kazachstánu letos o základní skupinu Ligy mistrů. Na jeho úkor ale postoupil z play-off Celtic, který doma zvítězil 5:0, a v dramatické odvetě mu stačila prohra 3:4. V prvním zápase naší skupiny Ligy UEFA 2017/18 prohrál na půdě Villarrealu 1:3.

FC Astana	
Název	Football Club Astana
Země	 Kazachstán
Město	Astana
Založen	2009
Asociace	 KFF
Soutěž	Premjer Ligasy
2016	1. místo
Stadion	Astana Arena
Kapacita	30 000
Vlastník	Samruk-Kazyna
Předseda	 Kaisar Bekenov
Trenér	 Stanimir Stoilov

Astana Arena zevnitř.

FC Astana (kazašsky Астана футбол клубы) je kazašský fotbalový klub sídlící ve městě Astana, k roku 2016 je úřadujícím mistrem Premjer Ligasy (první kazašská liga). Hřištěm klubu je stadion s názvem Astana Arena s kapacitou 30 000 diváků. V sezóně 2015/16 hrál základní skupinu Ligy mistrů UEFA.

Historie

Klub vznikl v roce 2009 sloučením klubů FK Alma-Ata a FC Megasport jako FC Lokomotiv Astana. V květnu 2011 došlo k přejmenování na FC Astana. V sezóně 2014 poprvé vyhrál Premjer Ligasy.

V srpnu 2015 klub postoupil poprvé ve své historii do základní skupiny Ligy mistrů UEFA a stal se prvním kazašským týmem, kterému se to povedlo. V sezóně 2016/17 klub hrál základní skupinu Evropské ligy UEFA.

Úspěchy

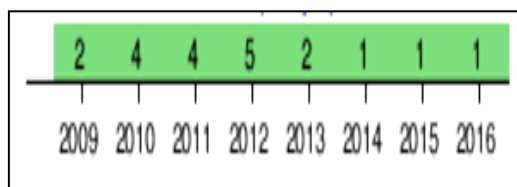
Domácí

- **Premjer Ligasy** – 3× vítěz (2014, 2015, 2016)
- **Kazašský fotbalový pohár** – 3x vítěz (2010, 2012, 2016)
- **Kazašský superpohár** – 2× vítěz (2011, 2015)

Historické názvy

- 2009–2011 : *FC Lokomotiv Astana*
- 2011– : *FC Astana*

Výsledky v domácích ligách

Soupiska týmu (2. července 2017)

Číslo	Hráč	Národnost	Datum narození	Bývalý klub
Brankáři				
1	Nenad Erich 		26. května 1982 (35 let)	 Kairat
35	Alexander Mokin		19. června 1981 (36 let)	 Šachtar (Karaganda)
94	Abylaihan Duysen		3. června 1994 (23 let)	 Spartak (Jurmala)
Obránci				
4	Igor Shitov		24. října 1986 (30 let)	 Mordovia
5	Marin Anichic		17. srpna 1989 (28 let)	 Zrinjski
15	Abzal Beisebekov		30. listop. 1992 (24 let)	 Corona Kielce
21	Berik Shaikhov		20. února 1994 (23 let)	 Okzhetpes
25	Sergey Malý		5. června 1990 (27 let)	 Tobol
27	Yuri Logvinenko		22. července 1988 (29 let)	 Aktobe
44	Jevgenij Postnikov		16. dubna 1986 (31 let)	 Ventspils
77	Dmitrij Shomko		19. března 1990 (27 let)	 Irtysh
Středoví hráči				
6	Laszlo Kleinhisler		8. dubna 1994 (23 let)	 Ferencvaros
7	Serikzhan Muzhikov		17. června 1989 (28 let)	 Kaisar
8	Srdjan Grahovac		19. září 1992 (24 let)	 Rychle
14	Marin Thomasov		31. srpna 1987 (30 let)	 Al-Nasr
17	Askhat Tagybergen		9. srpna 1990 (27 let)	 Tobol
18	Ivan Majewski		5. května 1988 (29 let)	 Anji
70	Sultán Sagnaev		14. ledna 2000 (17 let)	Odchovanec klubu
73	Madi Zhakibbaev		21. března 2000 (17 let)	Odchovanec klubu
Útočníci				
9	George Despotovich		4. března 1994 (23 let)	 Tobol
23	Patrick Twumasi		9. května 1994 (23 let)	 Amkar
30	Junior Kabananga		4. dubna 1989 (28 let)	 Kardemir Karabikspor
45	Roman Murtazayev		10. září 1993 (24 let)	 Irtysh
80	Vladislav Prokopenko		1. července 2000 (17 let)	Odchovanec klubu

Realizační tým	
pozice	jméno
Hlavní trenér	 Stanimír Stoilov
Asistent trenéra	 Grigory Babayan
Kondiční trenér	 Řekl Ibrahimov
Metodik	 Tsanko Tsvetanov
Asistent trenéra	 Arkady Ivanovič Bakulin
Trenér brankařů	 Evgenij Viktorovič Naboychenko
Trenér brankařů	 Evgenij Viktorovič Naboychenko
Trenér brankařů	 Magomed Narimanovich Nozadze

